

de AAMBINDER

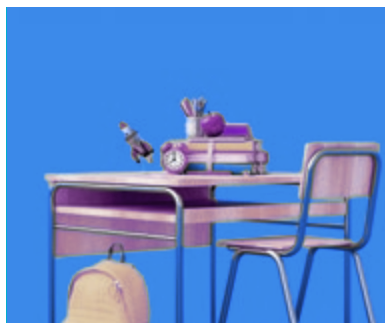
KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**CLASSICALE EVANGELISATIEPOST
UTRECHT-LEIDSCHER RIJN**

04 Vijanden en beminden

06 De zegen van orde op school

08 Werk maken van catechiseren

Israël en Jozef

ds. H.A. van Zetten, Nieuw-Beijerland

Het doorgroefde gelaat van de oude Israël (Jakob) verraadt diepe ernst en grote levensmoeite. Zo moet hij zijn lievelingszoon Jozef al meer dan twintig jaar missen. ‘Verscheurd door een roofdier!’

► Toen spande Jozef zijn wagen aan en toog op, zijn vader Israël tegemoet naar Gosen; en als hij zich aan hem vertoonde, zo viel hij hem aan zijn hals en weende lang aan zijn hals. En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft.

Genesis 46:29-30

Hun leven

Als Israël terugdenkt aan dat rode bloed op die veelervige rok vlamt er nu nóg intense pijn door hem heen. De oude patriarch heeft geen gemakkelijk leven gekend: opgejaagd door Ezau, veertien jaar gewerkt bij Laban. En wat moet hij hebben geleden onder de jaloezie en ruzies tussen zijn vrouwen en de onderlinge haat en de zonde van zijn kinderen. De ‘hielenlichter’ Jakob wist: ‘Wie zal een reine geven uit den onreine?’

Zijn eigen bedriegerijen en zonden zijn door de Heere bezocht. Wonderlijk hoe in zijn leven het soevereine welbehagen van God uitblinken mag: ‘Jakob heb Ik liefgehad, Ezau heb Ik gehaat’ (Rom. 9:13). Jakob was niet beter dan wie ook; hij ontving bijzondere genadeweldaden. De aartsvader kende zijn Bethel en zijn Pniël. ‘Mijn ziel is gered geweest’ (Gen. 32:30). In de beproeving riep hij uit: ‘Al deze dingen zijn tegen mij!’ De beloften die de Heere schonk in de dromen van Jozef, konden onmogelijk nog vervuld worden. Vervolgens kwam er ook nog hongersnood. Israëls zonen zijn naar Egypte gereisd om koren.

Hun verlangen

Tijdens dit nieuwe dieptepunt in Israëls leven, keerden zijn zonen uiteindelijk terug met een ongedachte, duizelingwekkende boodschap: ‘Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland’ (Gen. 45:26). Israël kon aanvankelijk van schrik geen woord uitbrengen. Maar hij werd overtuigd door de wagens en de woorden van Jozef. En hij riep uit: ‘Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog’. Zijn geest was levendig geworden (vers 27).

O, wat verlangde Israël naar zijn beminde zoon! ‘Ik zal gaan en hem zien, eer ik sterve’ (Gen. 45:28).

In deze geschiedenissen zijn de parallellen duidelijk tussen het leven van Jozef en zijn Meerdere: de Heere Jezus Christus. Jozef is een type van Christus, in Zijn vernedering en in Zijn verhoging.

Zo dringen de trekken van het genadeleven zich als vanzelf aan ons op. Uiteindelijk gaat het altijd weer om het verlangen naar Christus en de geloofsgemeenschap met Hem.

Kent u deze meerdere Jozef? Is Hij u dierbaar? Hij is de ‘Behouder des volks!’ Hebt u al leren hongeren naar Zijn gerechtigheid? Schreeuwt u om Hem, Die Zelf het levende Brood is? Het wordt beoefend door hen, met

Bij de voorpagina:

CLASSICALE EVANGELISATIEPOST UTRECHT-LEIDSCHER RIJN

In 2002 besluit de classis Utrecht om in Leidsche Rijn, de nieuwe wijk aan de westkant van de stad Utrecht, met evangelisatiewerk te beginnen. De eerste activiteiten betreffen onder meer het organiseren van koffieochtenden en thema-avonden en het

opzetten van een kinderclub. Aanvankelijk is evangelist J. Krijgsman uit Amsterdam iedere week een dag werkzaam in Leidsche Rijn. Hij is ook nauw betrokken bij de opbouw van het evangelisatiewerk. Centraal punt voor alle activiteiten is het gebouw De Hoeksteen aan de Monarchvlinderlaan. In 2004 wordt C.W. van Haaften uit Nunspeet tot hulp-evangelist benoemd. Behalve dat hij straatwerk verricht, geeft hij ook bijbelles en catechisatie en leidt hij enkele keren per jaar een samenkomst op zaterdagavond. Nadat J. Kardol in 2016 als veldwerker is aangesteld, breidt het werk zich verder uit. Vier jaar later wordt hij opgevolgd door J. Hakkenberg. In 2022 wordt er begonnen met een zondagse samenkomst. In het begin één keer per maand, later twee keer en momenteel drie keer. Elke eerste zondag van de maand zijn de bezoekers welkom in de nabijgelegen Nieuwe Westerkerk van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente.

wie de Heere begon. U doorleefde uw Godsgemis, om eigen schuld. Uw levensverbeteringen bleken een wegwerpelijk kleet te zijn. De Heere leerde u uw onwaardigheid in te leven. 'God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede!' (Heidelbergse Catechismus, Zondag 5). En het werd: 'Geef mij Jezus, of ik sterf!' U ging hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid.

Het gaat niet in de eerste plaats om de gaven van Christus, maar om Zijn Persoon.

Een levend Christus-gemis ging uw ziel bezetten. 'Buiten Jezus is geen leven!' In de prediking werd Hij aangewezen als de Weg, de Waarheid en het Leven. Te midden van alle moedeloosheid en rechteloosheid werd uw ziel verlevendigd toen u verkondigd werd: 'De meerdere Jozef leeft nog! En Hij is machtig u te verlossen. Hij is de Behouder des volks. Hij heeft schuren vol koren voor een hongerende ziel!' Toen was uw hart brandende in u! Uw gemis werd onhoudbaar. O, dat zielsverlangen naar de gemeenschap met die Geliefde, de meerdere Jozef, Jezus Christus!

Hun ontmoeting

Juda ging Jozef aankondigen dat zijn vader in aantocht was. De liefde van Jozef tot Israël is zo groot dat hij hem tegemoet gaat. Hij wil nu niet langer wachten: 'Toen spande Jozef zijn wagen aan, en toog op, zijn vader Israël tegemoet naar Gosen. En als hij zich aan hem vertoonde, zo viel hij hem aan zijn hals, en weende lang aan zijn hals'.

We lezen niet dat Israël zijn zoon verwijten maakte dat hij niet eerder bericht gestuurd had dat hij nog leefde. Het wachten bleek profijtelijk! Zo is het geestelijk ook. Wie ware ootmoed leert en door het afgesneden heen zijn Zaligmaker ontmoeten mag, en zich zo voeden mag met het levende Brood Dat uit de hemel nederkwam, die keurt Gods weg volkomen goed.

Het tweede wat we hier zien, is dat God Zijn beloften vervult in een afgesneden weg. Jozef had ooit dromen ontvangen waarin zijn broeders hem dienen zouden. Dat kon natuurlijk niet meer, naar menselijke berekening. Toch worden Gods beloften vervuld. 'Hij houdt getrouw Zijn Woord!' Des te groter de vreugde en dankbaarheid, de eer voor de drie-enige God!

Ten slotte, Israël zegt niet: 'Zeg Jozef, nu ben je onderkoning, laat me je schatten en paleizen eens zien!' Nee, het gaat om de persoon van Jozef. Zo is het geestelijk ook: het gaat niet in de eerste plaats om de gaven van Christus, maar om Zijn Persoon.

'Zo viel hij hem aan zijn hals, en weende lang aan zijn hals'. De ontvinding van Christus' liefde is als de hemel op aarde. Dan geldt ten volle: 'Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad'. Die liefde zal de eeuwigheid verduren. Paulus getuigt: 'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, naaktheid, of gevaar, of zwaard? Noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere' (Rom. 8:35).

'En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft' (vers 30). Geliefde lezer: Israël kón sterven. Hoe is dat bij ons? ♦

Uit:
**DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS**
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN over LUKAS 18:35-43

Zesde tekst uit Lukas 18:35-43

'Zeggende: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.'

Lukas 18:41

Dit alles ligt zakelijk zo vervat en opgesloten, op een figuurlijke wijze, in het geval van die arme blinde bedelaar, waaruit we reeds vele nuttige leringen en vermaningen gehaald hebben, want:

1. Hij was vanwege zijn zonden ook in een zeer droevige staat, beide naar ziel en lichaam. Hij was arm, blind, dolende langs de weg en bedelend om brood, maar zijn geestelijke ellende was niet minder droevig.
2. De Heere Jezus, de Engel van Gods Aangezicht, verscheen ook hem van de hemel.
3. Deze riep hem toe en bood hem Zijn genade en hulp aan.
4. Ja, opende ook zijn blinde ogen, en
5. Wees hem op Zichzelf als een put of fontein der vertroosting.
6. Deze ellendige mens dronk daar zo tot verkwikking uit met de mond van zijn geloof, zodat hij inwendig verzadigd, God daarover ten hoogste verheerlijkte. ►

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

- 7. Hij keerde als het ware terug tot God, zijn grote Meester, in het volgen van de Heere Jezus, als zijn volkomen Verlosser en Zaligmaker, aan Wie hij zich voor eeuwig verbond, in oprechte gehoorzaamheid.

Dit is nog overgebleven van deze nuttige en leerzame stof om over te handelen, wat we denken te kunnen doen in nog twee leerredenen. Hier zijn dan deze drie zaken te overdenken:

- Hetgeen er aan de genezing van de blinde voorafging;
- Zijn genezing zelf;
- En dan hetgeen er op zijn genezing volgde.

Vooraf ging een vraag van Christus en een antwoord van de blinde. Deze twee zaken zullen we wat nader overwegen.

De vraag van de Heiland luidde aldus: 'Wat wilt gij dat Ik u doen zal?' Deze vraag is gericht op het ernstig en aanhoudend geroep van deze blinde tot de Zaligmaker om Zijn hulp en ontferming. Tot hiertoe had Deze hem nog niet geantwoord op zijn geroep, want Hij was nog wat veraf en Hij wilde Zijn tijd nemen om nader bij de blinde te komen. Als Hij deze ellendige mens dan nu voor Zich heeft laten komen, zo stelt de Heiland hem deze vraag. Niet, alsof de Zaligmaker onwetend was van de droevige staat van deze man en van zijn ernstige begeerte om door Hem ziende gemaakt te worden, o nee! Zo'n onvolmaaktheid komt in onze Zaligmaker niet voor! Hij is de Allerhoogste en de alwetende God, voor Wie niets in de hemel of op de aarde verborgen kan zijn. Het is met Hem zoals de apostel Petrus tot Hem zei: 'Heere, Gij weet alle dingen!' (Joh. 21:17). Hoeveel doorluchtige blijken van Zijn Goddelijke alwetendheid betoonde onze Zaligmaker hier niet op aarde! Hoe liet Hij zien dat Hij ook zelfs de meest verborgen gedachten en overleggingen van Zijn vijanden en van Zijn discipelen van verre wist, zonder dat zij er in het openbaar de minste blijken van gaven.

► wordt vervolgd

Vijanden en beminden

C.S.L. Janse, Ugchelen

Door de oorlog in Gaza en de opleving van het antisemitisme als gevolg daarvan, staan de staat Israël en het Joodse volk sterk in de belangstelling. In de wereld maar uiteraard ook in kerkelijke kring.

Daarbij ervaren we verbondenheid maar ook afstand. Wie alleen maar het ene wil zien, is net zo verkeerd bezig als wie alleen de andere kant in het oog heeft. Beide lijnen vinden we duidelijk in Romeinen 11 vers 28: 'Zo zijn zij wel vijanden aangaande het Evangelie om uwentwil, maar aangaande de verkiezing zijn zij beminden om der vaderen wil'.

Verbondsvolk

Israël is voor ons niet een gewoon land zoals Peru of Pakistan. De terugkeer van een deel van het Joodse volk naar Palestina, hoeveel vragen dat verder ook oproept, is niet los te zien van de Bijbel.

Antisemitisme is meer dan een vorm van discriminatie en groepshaat waar ook andere bevolkingsgroepen als Yezidi's, Koerden of Roma onder te lijden hebben. De vijandschap tegen het Joodse volk moeten we ook zien in het licht van Gods beloften. De vorst der duisternis stelt alles in het werk om de realisering daarvan te verhinderen.

Het Joodse volk is het oudtestamentische verbondsvolk. Het heeft God behaagd om Zich onder de oudtestamentische bedeling speciaal aan het nageslacht van Abraham te openbaren. Niet omdat zij meer ontvanke-lijk waren voor Zijn boodschap dan andere volken of meer gehoorzaam

woulden zijn aan Zijn geboden. Maar louter en alleen op grond van Zijn vrijmachtig welbehagen. Vanwege die verkiezing zijn zij 'de beminden om der vaderen wil'. Calvijn wijst er in zijn Bijbelcommentaar op dat het in Romeinen 11:28 niet gaat om de persoonlijke verkiezing, maar over de verkiezing als volk. In het merendeel van hen die uit Egypte getrokken waren heeft God geen welgevallen gehad (1 Kor. 10:5).

Andere God

Maar er is ten opzichte van het Joodse volk ook sprake van afstand. Daar moeten we niet overheen stappen. Na de Tweede Wereldoorlog, waarin de Europese Joden zo zwaar geleden hadden, zag je in kerkelijke kring sterke tendensen om de verschillen te relativeren. Een organisatie als Christenen voor Israël zit duidelijk op die lijn.

Het orthodoxe jodendom is echter een heel andere godsdienst dan het christelijk geloof. Zij dienen een andere God. Christenen aanbidden een drieënig God. Dat Jezus de Zoon van God is, geldt bij de Joden als een godslastering (Matth. 26:65). Paulus noemt hen dan ook 'vijanden aangaande het Evangelie'.

Weliswaar hebben we met hen het Oude Testament gemeen. Dat biedt een zekere basis voor gesprek.

Ook oorlogvoering is gebonden aan ethische grenzen.

Christenen lezen echter het Oude Testament in het licht van het Nieuwe. Joden niet. Daarom zijn hun ogen bedekt (2 Kor. 3:14).

Karl Marx

Als we het over de Joden hebben, moeten we overigens wel bedenken dat inmiddels ook een grote groep Joden volstrekt gesecculariseerd is. Karl Marx, de grondlegger van het communisme, was ook een Jood. Onder de communisten kwam men relatief veel Joden tegen. David Wijnkoop was voor de oorlog de leider van de Nederlandse communisten, Paul de Groot leidde de CPN na de oorlog. Dat waren allebei Joden. En als ze geen communist waren, zaten nogal wat seculiere Joden qua opvattingen in de uitgesproken progressieve hoek. Maar hoezeer wij ten opzichte van hen een grote afstand ervaren, ook zij behoren tot 'de beminden om der vaderen wil'.

Onvoorwaardelijk

Wat betekent dat alles in de huidige oorlogssituatie? De oorlog in Gaza is door Hamas begonnen. Dat moeten

we niet vergeten. 'Wij staan onvoorwaardelijk achter Israël' zo wordt in evangelische maar ook wel in reformatorische kring geroepen. Maar bedenk wel, de profeten in de Bijbel, althans de ware profeten, stonden niet onvoorwaardelijk achter Israël. Die hadden vaak de opdracht van Godswege om scherpe kritiek te hebben op het doen en laten van volk en vorst. Dat ging zelfs zover dat Jeremia herhaaldelijk te horen kreeg dat hij niet meer voor het volk mocht bidden. 'Gij dan, bid niet voor dit volk' (Jer. 11:14).

Iemand onvoorwaardelijk steunen betekent dat je hem steunt, ongeacht wat hij zegt of doet. Dat gaat gemakkelijk te ver. Zeker ook tegen

de achtergrond van de holocaust verdedigen we voluit het bestaansrecht van de staat Israël. Maar dat sluit kritiek op het regeringsbeleid niet uit. Ook oorlogvoering is gebonden aan ethische grenzen, al moeten we tegelijk beseffen dat in een oorlogssituatie mensen onder zware druk staan en daardoor gemakkelijk te ver gaan. Ten aanzien van de huidige staat Israël is er steeds weer die combinatie van verbondenheid en afstand. De 'beminden om der vaderen wil' hebben na eeuwenlange omzwerving gelukkig weer een eigen land gekregen. Maar het seculiere Israël is net zo goddeloos als de westerse wereld en het religieuze Israël kenmerkt zich door eigenwillige godsdienst. Als in de Bijbel over Israël gesproken wordt, mogen we dat niet zomaar toepassen op de staat Israël en als het daar over Jeruzalem gaat, gaat het niet over de huidige hoofdstad van dat land. Ongetwijfeld blijven er tal van moeilijke vragen over rond Israël en het Joodse volk. In zijn commentaar bij Romeinen 11 merkt Calvijn op dat dit een zeer ingewikkeld onderwerp is. Dat kunnen we alleen maar beamen. ♦

► De terugkeer van een deel van het Joodse volk naar Palestina, hoeveel vragen dat verder ook oproept, is niet los te zien van de Bijbel.

De zegen van orde op school

Wat is een school zonder orde? Zeker, jongelui kunnen stoer doen over lessen waar het lijkt dat je alles zelf mag bepalen. Maar elke jongere weet diep in zijn hart voor welke leraar hij het meest respect heeft. Namelijk voor diegene die vriendelijk maar beslist de orde handhaaft.

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Waarom is orde zo belangrijk?

Denken we terug aan de schoolmeesters van de oude stempel, dan is een kort antwoord genoeg. De onderwijzers van toen gebruikten niet veel woorden om hun gezag te markeren. Maar tijden veranderen. De zelfbeschikking viert hoogtij, ook in opvoeding en onderwijs. Het is een kunst om persoonlijke ruimte te bieden binnen het kader van gezag. Het komt voor ons voort uit een Bijbels principe. Zo heeft de Heere het gezag ingesteld; via de ouders aan gezagdragers zoals leerkrachten.

Hier zien we al meteen de noodzaak dat een gezagsdrager zich kan verantwoorden. Menselijk gezien rust gezag op vertrouwen. De leerling moet weten aan wie hij zich toevertrouwt. En vertrouwen heeft een zekere mate van openheid nodig. Dat wil niet zeggen dat een leraar zijn gezag moet verdienen. Hij heeft het gekregen. Dus moet het hem worden toegekend. Daar mag hij van uitgaan. Laat dat een zekere ontspanning geven in de relatie met de leerlingen. Met een open houding functioneert gezag het beste.

Orde in de les

De leraar heeft gezag nodig om orde te handhaven. Waar is orde voor nodig? Het gebod over het gezag bevat een belofte. Dit gebod luidt in de tweede wetslezing (Deut. 5:16): 'Opdat het u welga'. Gezag en orde dienen dus het welzijn. Als er orde is in de klas, zijn er goede omgangsvormen en wordt er goed opgelet. Gebeuren er dingen die niet door de beugel kunnen? Dan wordt ingegrepen en de orde hersteld. De Bijbel spreekt van 'stil en gerust'. Dat heeft hiermee te maken. Orde is nodig

om te zorgen voor (lichamelijke en mentale) veiligheid. Dat is precies de reden waarom elke leerling diep in zijn hart respect heeft voor de leraar die orde heeft. Orde is een basale randvoorwaarde voor een goed leer- en leefklimaat.

Is het opmerkelijk als jongeren het stoer vinden om in de klas de orde naar hun hand te zetten? Opvoedkundig gezien hoeven we daar niet van op te kijken. Want de jongere bevindt zich in een leerproces. Hij moet wat betreft gezag en gehoorzaamheid zijn plaats leren kennen. Dat gaat met vallen en opstaan. Bovendien: de jongeren zijn onze kinderen. Het woord 'ongehoorzaamheid' wordt in antwoord 7 van de Catechismus direct verbonden met de val van Adam en Eva. Zij waren onze voorouders. Door hun zonde is onze natuur bedorven. Ongehoorzaamheid is de hoofdzonde van ons allemaal.

Een les op zich

Orde op school is dus een spiegel voor ons. Het zit ons allemaal in het bloed om onzorgvuldig om te gaan met de plaats die anderen van God gekregen hebben. Zulk gedrag is al direct overtreding van het vijfde gebod. Maar vroeg of laat komen we dan ook in conflict met gezagsposities om ons heen. Ziet u de gevolgen: dan is de veiligheid van anderen in het geding: lichamelijk, mentaal of geestelijk.

Als ouders en leidinggevenden hebben we hierin een voorbeeldfunctie te vervullen. Dat geldt voor

ambtsdragers niet het minst. Ik hoop en bid dat we de les van de orde persoonlijk ter hand mogen nemen. Onze kinderen en jongeren bevinden zich in een vormings- en leerproces. Ze hebben ons nodig.

Goede relatie

Hoe is het intussen met onze relatie tot de school? In de Heidelbergse Catechismus worden de scholen nadrukkelijk genoemd (Zondag 38). In deze zondag gaat het over het vierde gebod: 'Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt' (Ex. 20:8). Volgens de Catechismus betekent dat in de eerste plaats 'dat de kerkdienst, of het predikambt, en de scholen onderhouden worden'. We zijn dus gehouden ons voor de scholen in te zetten, nog wel omwille van de rust (dag) van de Heere. Onze kinderen kunnen in Gods Rust niet binnengaan, tenzij ze wederom geboren worden. Ten diepste gaat het erom dat ook de jongere generatie mag worden geheiligd in het Middelaarswerk van Christus. Zodat ze de HEERE zullen dienen naar Zijn Woord. Laat dit kenmerkend mogen zijn voor onze relatie met de scholen. Het is dus belangrijk dat onze verhouding tot de scholen op orde is. We zagen al hoe zegenrijk die orde is.

Tot besluit nog een enkele opmerking. We zijn dus gehouden om in verbondenheid ernst te maken met onze relatie tot de scholen. Laat dit uitkomen in een constructief en eerlijk contact. En: mogelijk wacht de school op uw inzet. Dat kan zijn als vrijwilliger in de bibliotheek of als lid van de Raad van Toezicht. Zoekt u voor uzelf een passende baan? Hebt u een hart voor jongeren en zou u dienstbaar willen zijn? Overweeg een baan in het onderwijs. Ga gerust een oriënterend gesprek aan.

De scholen zijn weer begonnen. Alle onderwijskrachten en die hun leiding geven wensen we van harte een goed schooljaar toe. Wijsheid, ernst, liefde; de HEERE weet wat u nodig hebt! En bovenal: laten we biddend om onze kinderen en jongeren staan, en veel (met hen!) zingen Psalm 25:2 en 6. ♦

Stenen oprichten

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

En Jozua zeide tot hen: Gaat over vóór de ark des HEEREN uws Gods, midden in de Jordaan; en heft u een ieder één steen op zijn schouder, naar het getal der stammen der kinderen Israëls.

Jozua 4:5

Gedenksteden: wie kent ze niet?

We vinden ze ook in Gods Woord. Bij hun doortocht door de Jordaan moesten de Israëlieten twaalf stenen oprichten in de rivierbedding en nog eens twaalf aan de overzijde. Het zal de plaats geweest zijn waar later Johannes de Doper zijn werk deed (dat was immers bij Bethábara, het 'huis van de overtocht'), de plaats ook waar Jezus afdaalde in het water om Zijn middelaarsbediening onder Israël aan te vangen.

Gedenken

De stenen riepen het volk ertoe op om nooit meer het wonder te vergeten dat hier had plaatsgevonden. Ze spraken van Gods trouw en macht. Ze riepen op tot gedenken, iets wat heel belangrijk is in de Bijbel. Gods daden vergeten is immers meer dan zwakheid; het is een grote zonde! Wie daarin volhardt, zal die stenen eenmaal tegenover zich vinden. Luister daarom naar hun stem. Die stenen zijn een oproep: Bekeer u en zoek uw behoud in Christus! Is Hij niet het Offerlam Dat Zich gaf tot in de dood?

Het is dan ook opmerkelijk dat de stenen werden opgericht 'op de tiende van de eerste maand' (vers 19). Dat was de dag waarop het Paaslam in huis genomen moest worden (Ex. 12:3). De stenen wijzen naar Hem en roepen ertoe op de Heere te dienen uit dankbaarheid. Denk eraan, volk! Denk aan de uittocht, de doortocht en de intocht, 'opdat gijlieden den HEERE uw God vreest te allen dage' (vers 24b).

Vragen oproepen

Met het oprichten van die stenen had God een tweede doel: het moest vragen oproepen bij de kinderen. 'Papa, mama, waarom staan die stenen daar?' Het nageslacht moest horen Wie de Heere was en wat Hij gedaan had in Zijn goedheid (vers 7). Vragen stellen is kinderen eigen. Het biedt een opening om met hen over de Heere te spreken. Doe dat als ze jong zijn, ouders. Denk aan je doopbelofte. Stel het niet uit, maar neem er de tijd voor. Sta stil bij die stenen. Het gedenkteken bij de Jordaan is het eerste van een zevental in het boek Jozua. Mag u ook weleens eens steentje oprichten, misschien samen met de kinderen die God u geschonken heeft? Dan is het: Eben-Haëzer - tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen!

Bekendmaken

Die stenen hadden ten slotte nog een derde doel: ze zouden ook gezien worden door de heidenen (vers 24a). Alle volken moesten erkennen dat de HEERE met Zijn sterke hand grote dingen had gedaan. Het ging immers om de eer van God. Israël had de roeping om de inwoners van Kanaän daarop te wijzen en zodoende hun heil te zoeken. En daar moet het ook ons om gaan. Er is een zendingsbevel, een opdracht tot evangelisatie. Horen onze burens, vrienden en collega's dat het goed is om de Heere te dienen? Merken ze het als ze de kerk binnenkomen? Zien ze dan levende stenen of... zien ze dan niets anders dan dode stenen? ♦

► wordt vervolgd

Werk maken van catechiseren

ds. J.J. Hoogerbrug, Krimpen aan den IJssel

Het ideaal om de catechese te laten functioneren binnen de drieslag gezin, school en kerk bleef ook na de Dordtse Synode in de praktijk spanningsvol. Meer dan eens bleek dit ideaal ook onhaalbaar.

Gaandeweg de zeventiende eeuw drong het besef door dat de taak van de kerk misschien wel meer was dan uitsluitend het overhoren van de leerstof die de kinderen zich op school eigen hadden gemaakt.

De Rotterdamse predikant Wilhelmus à Brakel schreef omstreeks 1700 in zijn "Redelijke Godsdienst": 'Ik zie niet in hoe een predikant met een goed geweten kan leven en sterven als hij niet veel werk maakt van het catechiseren. De meeste mensen hebben namelijk niet veel kennis, en de gewone preken zijn niet geschikt om onwetenden de eerste beginselen van de Bijbelse leer en de praktijk der godzaligheid bij te brengen. Feitelijk is catechiseren ook gewoon preken, maar dan op een andere manier'. In dit verband benadrukt À Brakel het belang van kindercatechese: 'Bij kinderen moeten de beginselen van de leer van Christus ingeplant worden, aangepast aan hun begrip. De kinderen zijn gedoopt en behoren tot de kerk. Het is daarom de taak van de predikanten om hen te weiden, net zo goed als de andere gemeenteleden'.

Honderden boekjes

In de loop van de zeventiende eeuw nemen steeds meer predikanten de catechesemethode in eigen hand. Dat blijkt onder meer uit de aanhoudende stroom van catechisatieboekjes die sinds de tweede helft van de zeventiende eeuw op de markt kwamen. Er waren vele honderden van zulke boekjes! Bijna

iedere dominee die zelf catechiseerde, publiceerde zijn eigen catechisatiemethode.

Dat was trouwens best opmerkelijk. Decennia achtereen klaagde de kerk over schoolmeesters die een eigen inbreng wilden hebben in de leerinhoud van de catechese, en daarmee afwijken van de kerkelijke besluiten. Eens beweerde Gisbertus Voetius (1589-1676) zelfs dat men maar beter geen schoolmeesters in de kerkenraad kon hebben, omdat het onderwijzend personeel volgens hem veel te eigenzinnig was. Lastpakken dus, die schoolmeesters.

Maar, gold dat dan niet van de dominees? De vele honderden catechisatieboekjes die in de zeventiende en achttiende eeuw op de markt verschenen, lieten immers zien dat ook predikanten invloed wilden hebben op de leerinhoud van de catechese. Veel van die door dominees vervaardigde leerboekjes behandelden de Heidelbergse Catechismus niet eens. Massaal weken de predikanten dus ook zelf af van de kerkelijke besluiten,

die immers bepaald hadden dat de Heidelbergse de centrale leerstof op de catechisatie moest zijn.

Goddelijke waarheden

Overigens zijn de meeste van die catechisatieboekjes onder een laag stof terechtgekomen. Alleen "Het voorbeeld der Goddelijke waarheden" van Abraham Hellenbroek trotseerde de eeuwen. Dit vragenboekje valt niet meer weg te denken uit ons catecheseprogramma.

Die publicatiedrift van veel predikanten werd trouwens niet door iedereen positief gewaardeerd. Koesterden kerkenraden voorheen bezwaren tegen de schoolmeesters, nu klonk er weleens kritiek op de individualisering van de catechese door de predikanten. De kerkenraad van Middelburg diende bijvoorbeeld een bezwaar in bij de classis Walcheren tegen de publicatie van allerlei catechetisch leermateriaal door predikanten. Niet geheel onterecht vreesde men dat al die catechisatieboekjes de kerk meer schade dan profijt zouden opleveren. De eenheid in de leer zou erdoor teloor gaan, zo vreesde de Middelburgse kerkenraad met recht.

Hendrik de Cock

Zo'n anderhalve eeuw later vloeiende merkwaardig genoeg precies diezelfde reactie uit de pen van Hendrik de Cock (1801-1841), de bekende voorman van de Afscheiding. Hendrik de Cock bracht een heruitgave van Faukeels "Kort Begrip" op de markt. Hij schreef daarvoor een voorrede waarin hij het volgende commentaar levert op al die catechisatieboekjes die waren verschenen. Daarover volgende week een laatste artikel. ♦

► wordt vervolgd

► Wilhelmus à Brakel: 'Bij kinderen moeten de beginselen van de leer van Christus ingeplant worden, aangepast aan hun begrip'.

De zending op de synode

Namens het moderamen, ds. H.A. van Zetten

Aan het begin van de tweede synodedag, donderdag 11 september, zingen we samen Psalm 85:4. Het mooie orgel van Gouda is op zichzelf niet genoeg; het is een gave als welluidend, gepast en bescheiden de betekenis van de woorden tot klinken wordt gebracht. Zo wordt de inhoud ervan ondersteund. Samen zingen is van grote waarde, juist ook op een synode.

Waarheid, vrede, liefde

De preses, ds. A. Schot, leest een gedeelte van Zacharia 8. Na het gebed staat hij stil bij vers 19b: 'Hebt dan de waarheid en de vrede lief'. De drie elementen waarheid, vrede en liefde hangen nauw met elkaar samen. De waarheid gaat voorop, vrede ('sjalom', een staat van rust en harmonie) volgt. Alles moet gedragen worden door de liefde uit God, tot God en de liefde tot de naasten als onszelf. De Waarheid is een van de namen van de Zaligmaker, Die gezegd heeft: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven'. Alleen in Hem worden deze vruchten gevonden; Gods kinderen leren wel dat zij alleen stinkende vruchten kunnen voortbrengen. Wanneer we als afgevaardigden iets van Christus' beeld zouden mogen vertonen, is dat alleen door de werkingen van Gods Heilige Geest, op grond van Christus' verdienste.

Zending

Ds. G.W.S. Mulder, voorzitter van het deputaatschap Zending, illustreert met sprekende voorbeelden waar het in het zendingswerk om gaat. Het werk kan soms grote vreugde geven. Er zijn werkers in dienst, van wie sommigen zwaar beproefd worden in hun levensomstandigheden. Het gaat soms door een diepe weg. Ds. Mulder roept

op om de werkers in onze gebieden te gedenken, vooral in de gesloten gebieden. Zendingswerkers staan op eenzame posten. Onder andere komen de nieuwe zendingsvelden Japan en Senegal aan de orde. Het werk in het Midden-Oosten voltrekt zich in nauwe samenwerking met andere deputaatschappen, zoals Bijzondere Noden, Bijbelverspreiding en Israël. De vergadering neemt hiervan met instemming kennis.

Arbeiders in de oogst

Bezoek van studenten van de Theologische School in Rotterdam aan een zendingsveld blijkt nuttig om het werk dichtbij te brengen; moge het zijn: op het hart te leggen. Moge de Heere arbeiders uitstoten in de oogst. In het zendingswerk zijn predikanten nodig voor de bediening van Woord en sacrament en zeker ook voor de opleiding van de - veelal - onervaren inheemse werkers.

Deputaten hebben met instemming en verwondering geluisterd naar mensen uit de zendingsgemeenten die van hun bekering en hun roeping tot het predikambt getuigden, zowel in Albanië als in Ecuador. Belangrijk is de toerusting van deze toekomstige predikers. Diepe verworteling in de leer die naar de godzaligheid is, is van groot belang.

Zendingswerkers

Om mogelijke vervreemding van zendingswerkers ten opzichte van de Nederlandse gemeenten tegen te gaan, dienen goede contacten onderhouden te worden met en vanuit de thuisgemeente. Bij terugkeer in Nederland kan namelijk een tweede 'cultuurschok' volgen.

Nieuwe generaties

Vertegenwoordigers van de zusterkerken uit Papoea en Nigeria leggen in hun bijdrage neer wat hen bezighoudt. Met name de diepere verworteling in de gereformeerde leer van de nieuwe generaties is een belangrijk aandachtspunt. Jongeren trekken van het platteland naar de steden en komen in aanraking met allerlei 'wind van leer'. Onder meer het remonstrantisme en het welvaartsevangelie trekken aan de jongeren. Zij hebben goede begeleiding en zorg nodig. De kerk van Nigeria heeft stadsevangelisten nodig. Men wil vooral in het primair onderwijs vanuit Gods Woord een goede basis leggen bij de kinderen. De nood van de zusterkerken die voortgekomen zijn uit het zendingswerk van ons kerkverband wordt helder getekend.

Na deze indrukwekkende bespreking laat ouderling M.J.W. Hoek zingen: Psalm 49:1. De tientallen mannenstemmen ruisen door het hoge kerkgebouw:

'Gij volken, hoort; waar g' in de wereld woont';

't zij laag van staat, of hoog, met eer bekroond;

't zij rijk of arm, komt, luistert naar dit Woord.'

Moge de Heere onder de volken Zijn Koninkrijk uitbreiden. Het is een verwaardiging als wij daartoe een middel mogen zijn in Gods hand. ♦

Een psalm, een lied, of allebei

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Honderdvijftig psalmen gaf de Heere. Berijmd zijn het meer dan veertienhonderd coupletten. Ruimschoots voldoende voor jaren gemeentezang. Toch worden in steeds meer kerken gezongen en opwekkingsliederen gezongen. Waarom? En, wat vinden we daar op grond van de Bijbel van?

‘Wat zingen de Nederlands gereformeerden? Steeds minder psalmen, en ook de klaagzang is verdwenen.’ Deze krantenkop in het Nederlands Dagblad trok mijn aandacht. De aanhef van het artikel niet minder. ‘De verschuiving in veel kerken van orgel naar band, van psalmen naar Opwekking heeft gevolgen voor de geloofsbeleving. Er worden vooral liederen van vertrouwen gezongen; de klacht krijgt nauwelijks stem’.

Verschuiving

Het krantenartikel gaat terug op een scriptie van Johannes van der Heide, theologiestudent in de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Hij telde van 28 plaatselijke gemeenten binnen zijn kerkverband alle liederen die daar in 2024 werden gezongen. Het bevestigde zijn inschatting dat er een verschuiving is van psalm naar lied. En daar komt een verschuiving van inhoud in mee. Als voorbeeld noemde hij het bekende en heel geliefde lied ‘Toekomst vol van hoop’ van de groep Sela. Daarin komt volgens hem wel de klacht ter sprake, maar die wordt meteen omgezet in vertrouwen. Zijn conclusie: ‘Als de psalmen uit de liturgie verdwijnen, verwoorden de gezongen liederen een andere omgang met God dan zoals die in de psalmen naar voren komt’.

Het onderwerp van de liedcultuur heeft al jaren mijn belangstelling. In mijn eigen onderzoek over de evangelische beweging (“Spiegel en spanningsbron”, 2018) stelde ik al voor om te onderzoeken waarom en hoe het vrije lied ingang krijgt in kerkelijke gemeenten. Ook wierp ik de vraag op om na te gaan welke elementen uit bijvoorbeeld opwekkingsliederen geliefd zijn bij kerkgangers. Wordt de geloofsbeleving steeds meer ingekleurd door liederen? De voormalige EO-directeur Andries Knevel stelde eens dat opwekkingsliederen in kerken meer invloed hebben gehad dan alle theologen bij elkaar. En musicus J. Smelik stelde dat de liedkeuze een goede seismograaf is die veranderingen op het gebied van geloofsbeleving heel nauwkeurig signaleert. Met andere woorden: Zeg mij wat uw liederen zijn, en ik zal zeggen wie zij zijn.

Huwelijk

Voordat we meer de diepte ingaan nog een persoonlijke ervaring. Ruim dertig jaar geleden woonde ik een huwelijksbevestiging binnen de familiekring bij. Het was in een hervormde gemeente. Tot mijn verbazing werd na de dienst door vrienden een gezang gezongen. Bij een huwelijk van een meester of een juf zingt de schoolklas

in de kerk vaak Psalm 121:1, een mooi gebaar voor meester of juf. Maar, in dit geval ging het niet over een psalm maar over een lied. Zeker, het gebeurde na het amen van de zegen, maar het vormde toch een geheel met de kerkdienst.

Ik dacht, laat ik eens kijken wat er nu in deze gemeente tijdens de erediensten wordt gezongen. Waar ik beducht voor was, blijkt waar te zijn. Inmiddels worden ook tijdens de eredienst zelf diverse gezongen gezongen. Deze komen uit de bundel “Weerklank”, die in 2016 binnen de hervormd-gereformeerde kring verscheen. De bundel, die bedoeld is voor de eredienst, bevat naast het complete psalmboek in alternatieve berijmingen ook een groot aantal liederen, waaronder bekende opwekkingsliederen, de bundel liederen van Youth for Christ en enkele liederen van de evangelische zanger Rik-kert Zuiderveld.

Het begon dus met een enkel lied bij een bijzondere dienst, na het uitspreken van de zegen. Het bleek de eerste stap naar het zingen van opwekkingsliederen tijdens de zondagse kerkdiensten. Is dit een vast patroon dat overal van toepassing is? Dat zeggen we niet. Wel menen we dat het toestaan van liederen te maken had met een geloofsbeleving die na verloop van tijd meer ruimte vraagt of krijgt. Dat is een spiegel voor ons.

Gevoelig

Schrijven over liederen is een gevoelige zaak. Waarom? Het raakt mensen in hun hart, in hun persoonlijke keuzes. Het zingen van liederen houdt verband met de persoonlijke geloofsbeleving. Dan valt het niet mee als er wat van zo’n lied wordt gezegd. Toch kan dat nodig zijn. Heel ons leven, dus ook wat we zingen, staat onder de norm van Gods Woord. Daarom willen we vanuit die norm nog iets meer zeggen over wat we zingen. ♦

► wordt vervolgd

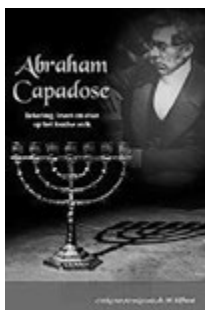
Abraham Capadose

C. Bregman e.a.

uit. Gebr. Koster; 123 blz., € 19,95.

Het Deputaatschap voor Israël heeft een mooi boek uitgegeven over een bekende Jood die in de negentiende eeuw tot God bekeerd werd: Abraham Capadose. Het boek valt in drie delen uiteen. Eerst lezen we een verslag van zijn bekering. Dit is door hemzelf geschreven en later vanuit het Frans vertaald in het

Nederlands. C. Bregman heeft de taal enigszins aangepast, maar zoveel mogelijk het originele schrijven behouden. Op een indrukwekkende wijze lezen we van Gods werk in het leven van deze Jood. Ook van de strijd die dat gegeven heeft binnen zijn familiekring. Maar ook van de genade Gods die hem standvastigheid gaf om te blijven bij zijn belijdenis. Hij zegt daar zelf van: 'Het was de tegenwoordigheid van de Adonai van mijn vaders die mij staande hield' (blz. 27). In de weg der bekering had onder meer het woord van Jesaja 7:14 over Immanuël waarde voor hem gekregen. Ook Jesaja 53 maakte een diepe indruk op hem.

In het tweede hoofdstuk beschrijft L. Vogelaar meer het leven van Capadose. In Vogelaars woonplaats, Scherpenzeel, waar ikzelf ook bijna tien jaar predikant mocht zijn, blijkt Capadose enkele jaren met zegen te hebben mogen arbeiden. Elke maandagavond hield Capadose Bijbellezingen in een huis, gelegen aan de Dorpsstraat, nu nr. 180. Veel is in dit hoofdstuk te lezen over de Reveilbeweging waar Capadose zijn aandeel aan heeft gehad.

Capadose had als Jood hoopvolle gedachten over de toekomst van Israël. In het derde hoofdstuk lezen we over een driedelige belofte. Deze wordt kort uitgewerkt door ds. W. Silfhout, die jarenlang bij het Deputaatschap voor Israël betrokken is geweest. Waar nodig plaatst hij daarbij soms een kleine kritische kanttekening. Van harte onderschrijft onze broeder, en wij met hem, de opvatting van Capadose dat de Heere nog rijkelijk onder Zijn oude bondsvolk zal werken! Daarom ligt er een taak voor de kerk voor Israël en mogen wij in onze dagelijks gebeden om die vervulling smeken. Een leerzame en indrukwekkende uitgave.

ds. A. Verschuure, Genemuiden

Op weg naar de hemelstad

Bunyan's Christenreis in verzen

ds. C.J. Meeuse

uitg. Ripe Publishing, 256 blz., € 19,95.

Het is niet eens bij benadering te zeggen hoeveel zoekende zielen al door Bunyan de weg naar de enge poort zijn geweest. Zoiets kun je wel een van de wonderen van de kerkgeschiedenis noemen, dat een eenvoudige ketellapper door God al eeuwenlang wordt gebruikt om mensen de weg te wijzen naar het heil dat in Christus te vinden is. Bunyan schreef over het gewicht van dood en eeuwigheid, over een brede en een smalle weg, en over wat het zeggen wil om onbekommerd voort te leven op de IJdelheidskermis van deze wereld en uiteindelijk onbekeerd te sterven. Bunyan was als Paulus, hij blijft maar aandringen: 'Wij bidden u van Christus wege: Laat u met God verzoenen'.

In een aantal van de gemeenten die hij diende, besprak ds. C.J. Meeuse "De

Christenreis" op gemeenteavonden. En om de inhoud ervan nog beter te kunnen uitbeelden, zette hij vaak delen ervan op rijm. Die zijn nu gebundeld in dit boek. In het Voorwoord schrijft ds. Meeuse daarover: 'Een beetje verging het me wel als Bunyan, die in zijn omgeving voor- en tegenstanders van zijn werkwijze tegenkwam en dit accepteerde'.

In zijn gedichten volgt ds. Meeuse het boek van Bunyan van a tot z. Het begint bij 'De spelonk en de dromer': 'Toen ik, op reis door deze wereld, zocht te rusten, / voerde mijn weg naar een spelonk, door God beschikt. / Daar droomde ik van welke lasten maar ook lusten / een Christen wedervaart. Het heeft mijn ziel verkwikt'. Het laatste gedicht beschrijft in poëtische woorden 'Het einde van Onkunde'. Daarvan zijn dit de laatste regels: 'Zo zag ik dat nabij de hemelpoort / een weg is naar de hel die niet bekoort. / Er is er ook een van de stad Verderf. / Ontvlucht haar toch opdat u daar niet sterv'. / Toen ben ik na mijn zoete slaap ontwaakt / van deze droom, die u en anderen raakt'.

J. van 't Hul, Lieren

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Capelle aan den IJssel-West en Gorinchem, ds. P.C. Vlot te Krabbendijke; te Chilliwack (British Columbia, Canada), ds. L. van der Kuijl te Waarde; te Houten en Kapelle-Biezelinge, ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk; te Kruiningen, ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid; te Ouddorp, ds. M. Joosse te Barendrecht. te Ridderkerk-Slikkerveer, ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn; te Rotterdam-Alexanderpolder,

ds. W.A. Zondag te Dordrecht; te Terneuzen en Wageningen, ds. P.J. de Raaf te Boskoop;

BEDANKT

voor Sioux Center (Iowa, VS), ds. L. van der Kuijl te Waarde.

UITZENDDIENST IN KRABBENDIJK

De kerkenraad van Krabbendijke en het deputaatschap voor de Zending nodigen u uit voor het bijwonen van de kerkdienst waarin mevr. M. (Mariska) Kaan wordt uitgezonden naar Albanië.

Zij is door ZGG benoemd als vrouwen- en jeugdwerker en hoopt voorafgaand aan haar werkzaamheden in Tirana de taalschool te bezoeken. De dienst vindt plaats op woensdag 1 oktober (19.30 uur) in het kerkgebouw aan de Johan Willem Frisostraat 1, en is te beluisteren via kerkdienstgemist.nl (Krabbendijke). De dienst wordt geleid door ds. P.C. Vlot. De uitzending wordt verricht door ds. S. Maljaars, tweede voorzitter van het zendingsdeputaatschap. Na de dienst is er gelegenheid om afscheid te nemen van Mariska.

Berichten

HERVORMINGS-DAG OF HALLOWEEN?

Op 31 oktober herdenken we Hervormingsdag: een mijlpaal in de geschiedenis van de kerk. Toch groeit het aantal Nederlanders dat juist op die dag vooral denkt aan Halloween. Dit van oorsprong Keltische feest, dat via Amerika onze samenleving is binnengedrongen, wordt steeds meer zichtbaar, ook binnen de Biblebelt. Uit een kleine peiling bleek dat maar liefst 77% van de deelnemers het fenomeen in hun eigen omgeving ziet toenemen. Voor EVGG is dat reden om er opnieuw aandacht voor te vragen. Halloween draait om griezen, duisternis en uiteindelijk de duivel en de dood. Maar wie vertelt onze burens, collega's en vrienden (in liefde, met wijsheid en geduld) over de God van het Leven? Over Hem Die Zijn Zoon gaf, opdat ieder die in Hem gelooft het Leven vindt en het eeuwige leven ontvangt? Ook Halloween biedt mogelijkheden tot evangelisatie. Niet door te veroordelen, maar door te getuigen. Door zichtbaar te maken dat er een hoopvolle boodschap is, die haaks staat op pompoenen en verkleedpartijen. Op onze website

vindt u materialen die kunnen helpen om het gesprek aan te gaan in uw omgeving. Laat zo het licht van het Evangelie blijven schijnen, juist op een dag waarop de duisternis zich aandient. Bezoek evgg.nl/halloween

ORGEL- EN SAMENZANGDAG VOGG

Op zaterdag 4 oktober wordt de landelijke orgel- en samenzangdag van de VOGG gehouden, deze maal in de Cunerakerk te Rhenen. Aan deze dag, die deels in het teken staat van het 75-jarig jubileum van de vereniging, wordt medewerking verleend door organist Leendert Verduijn, organist, beiaardier en dirigent Jan-Geert Heuvelman en het Vocaal Ensemble Rijssen. Het thema is '400 jaar Hendrik Speuy en de Nederlandse koraalkunst'. Jan Jaap Steensma, die recent promoveerde aan de TUA, houdt daar een presentatie over. In de pauze is er een beiaardbespeeling. De toegang voor deze dag is gratis. Het ochtendprogramma begint om 10.30 uur, het middagprogramma om 14.00 uur. Deze dag is bedoeld voor iedereen die van muziek en zingen houdt. Iedereen is welkom.

REGIO-AVOND EEN HANDREIKING

Vereniging Een handreiking (afd. Zeeland) belegt op donderdag 9 oktober (19.45 uur) een regio-avond over 'Psychische nood en pastoraat' in de Elimkerk te 's-Gravenpolder, Lange-weg 61. Inleider is ds. J.M.J. Kieviet, emeritus predikant in de CGK; opening door G. van Veldhuisen, voorzitter bestuur Zeeland. De avond wordt ook uitgezonden via de pagina van Geref. Gemeente 's-Gravenpolder op www.kerkdienstgemist.nl Voor vragen: regiozeeland@eenhandreiking.nl of tel. 06-46452826.

BEZINNINGSAVONDEN VAN OFRA

De stichting Ofra (voor ouders en familieleden van mensen met een andere geaardheid) houdt enkele regionale bezinningsavonden: in de regio zuid/west op vrijdag 10 oktober, in de regio Randstad op vrijdag 14 november, in de regio noord/oost op vrijdag 21 november. De locaties en aanvangstijden worden bekendgemaakt aan hen die zich hebben aangemeld door een mail te sturen naar info@stichtingofra.nl of

via onze website www.stichtingofra.nl/activiteiten/regio-avonden

BIJBELLEESGROEPEN VOOR JONGEREN MET AUTISME

Jongeren met autisme vinden het vaak lastig de Bijbel te lezen. Niet alleen om de woorden te begrijpen, maar ook om de geestelijke betekenis te ontdekken. Daarom zijn er Bijbellesgroepen voor jongeren met autisme. Ouderling K. van Vliet uit Veenendaal vertelt over een bijeenkomst waarin een deel van Johannes 16 centraal stond. Samen werd nagedacht over zonde, gerechtigheid en oordeel: 'Het raakte ons dat met zonde het ongeloof werd bedoeld, het ongeloof in de Heere Jezus. Gerechtigheid bleek Zijn gerechtigheid te zijn, verdiend door Zijn lijden en sterven. En bij het oordeel ontdekten we dat de duivel door Christus veroordeeld is. Als Gods Geest hiervan overtuigt, geeft dat rust en vertrouwen'.

Bijbellesgroepen zijn er voor jongeren vanaf 16 jaar met autisme en (boven) gemiddelde intelligentie. Momenteel zijn er groepen in Alblasterdam, 's-Gravenpolder en Veenendaal.

Meer informatie:

www.helpendehanden.nl/bijbellesgroepen

WANDELING IN MIDDELBURG

Op 14 oktober vindt in Middelburg een kerkhistorische wandeling met herinneringen aan Smijtegelt plaats. Start voor het oude stadhuis (Markt) om 14.00 uur. Vrijwillige bijdrage voor Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Op 21 oktober is er een wandeling 'Joden in Middelburg'. Start hoek Korendijk/Nieuwepoortstraat om 14.00 uur. Vrijwillige bijdrage voor het deputaatschap voor Israël. Aanmelding verplicht: p.c.beeke@kliksafe.nl / tel. 0118-633828. Groepen op afspraak.

VERKOPINGEN

Ede - Op woensdag 1 oktober (9.00-12.00 en 19.00-20.30 uur) is er in de Petrakerk van de Geref. Gemeente te Ede een kledingbeurs. Zie www.petrakerkede.nl/kledingbeurs

Elspeet - Op donderdag 2 oktober (10.00-12.00 en 19.00-20.30 uur) is er in Elspeet een verkoping van tweedehandskleding. De opbrengst is voor ZGG in Albanië. Adres: Nachtegaalweg 11.

Nunspeet - Op zaterdag 4 oktober

(9.30-11.30 uur) is er een verkoping van tweedehands dames- en kinderkleding in een van de zalen van de Gereformeerde Gemeente, Brinkersweg 17 in Nunspeet.

Poortvliet - De vrouwenvereniging in Poortvliet houdt op 2 oktober (15.00-17.00 en 19.00-20.00 uur) de najaarsverkoping in de zaal van de kerk (Zuidstraat 15).

Puttershoek - Op zaterdag 4 oktober (10.00-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Wees een Zegen te Puttershoek een verkoping t.b.v. ZGG en EVGG. Locatie: kerkgebouw De Levensbron, Sportlaan 2a.

Stolwijk - Op vrijdag 3 oktober is er een tweedehandskledingverkoop in de zalen van de Geref. Gemeente te Stolwijk. Tijden: 9.00-12.00 en 18.30-19.30 uur.

Terwolde-de Vecht - De vrouwenvereniging in Terwolde-de Vecht houdt op vrijdag 3 oktober (15.00-20.00 uur) een verkoping. De opbrengst is voor zending, evangelisatie en Israël.

Veen - Op zaterdag 4 oktober (9.30-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Lydia een verkoping in de Thaborkerk te Veen. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Veenendaal - Op zaterdag 27 september (10.00-12.00 uur) is er in de Adventkerk te Veenendaal (Vijftien Morgen 51) een verkoping van tweedehands dames- en kinderkleding en speelgoed. De helft van de opbrengst is voor de inbrenger, de helft is voor zending in Guinee. Alleen pinnen. Voor meer info mailen naar kledingverkoopadventkerk@gmail.com

Zeist - Op vrijdag 3 oktober (15.00-20.30 uur) is er in Rehobôthkerk te Zeist een verkoopdag ten bate van zending en evangelisatie. Adres: Joubertlaan 5 (ingang parkeergelegenheid tussen Bergweg 26 en 26a).

ZANGMIDDAG IN RIJSSEN

Op zaterdag 4 oktober (14.30 uur) wordt in de Tabernakelkerk te Rijssen-West de traditionele zang- en vertelmiddag gehouden. Onze vrienden met een beperking worden van harte uitgenodigd. Ook kinderen en betrokkenen zijn welkom. Ds. P.D. den Haan doet de vertelling, Gerard Harbers bespeelt het orgel. We hopen dat we vele enthousiaste zangers en hulpdirigenten mogen ontmoeten.

ZANGAVONDEN

Bodegraven - Bethelkerk, Geref. Gemeente, zat. 27 sept., 19.30 uur, zang- en muziekavond i.v.m. 100-jarig bestaan van de gemeente, m.m.v. dubbelkwartet, gemeenteorkest, orgelbespeling, koperblazersensemble, koor- en samenzang.

Gorinchem - Grote Kerk, zat. 4 okt., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroep Katwijk, Bart Kruit-hof, orgel; leiding ds. M. van Kooten; collecte t.b.v. Helpende Handen (toegang vrij).

Gouda - Geref. Gemeente, zat. 27 sept., 19.30 uur, jubileumzangavond Sursum Corda. m.m.v. Eben-Haëzer en Filomusica; collecte voor KeMaTech.

Heusden - Grote kerk, zat. 4 okt., 19.30 uur, jubileumzangavond gem. koor Comt nu met Sangh (Geref. Gemeente, Veen) m.m.v. chr. mannenkoor DEV (Werkendam), Jan Peter Teeuw en Jaap Boer orgel.

Kampen - Bovenkerk, zat. 27 sept., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroep IJsselmuiden, Henk Frank Strijkert, orgel, leiding: ds. A. Verschuure; collecte voor Nigeria Reformed Church; bestel toegangskaarten via www.naarhetconcert.nl

Middelburg - Nieuwe Kerk, zat. 4 okt. 19.30 uur, gem. koor Yerseke, mannenkoor Jeduthun en Duivellands mannenkoor (koren van de Geref. Gemeenten), Pieter Heykoop, Rob den Hertog en Reindert Jan Rijkers, orgel (toegang vrij).

Rijssen - Kerk Geref. Gemeente Rijssen-Zuid, zat. 27 sept., 19.00 uur, zangavond m.m.v. bewoners van De Burcht, opening ds. S.W. Janse; collecte voor stichting 'Vrienden van Siloah Rijssen'.

Zaltbommel - Maartenskerk, zat. 4 okt., 19.00 uur, mannenkoor Rehoboth, kinderkoor Immanuël, div. instrumentisten en Cees van der Hart, orgel; leiding student S. de Vries; collecte voor Theologische School; entree vanaf 13 jaar € 7,50; t/m 12 jaar gratis; live audio-opname.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 28 SEPTEMBER 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Alblasserdam** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Amersfoort** 9.30 uur ds. R.A.M. Visser en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 en 15.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. W. Visscher en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 uur ds. A.A. Brugge en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 19.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Bodegraven** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Borssele** 18.00 uur ds. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Burgh-Haamstede** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 13.00 uur (H.A.) ds. G.J. Baan en 19.00 uur ds. J.M. Evers; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Delft** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Deventer** 14.30 uur ds. J. Beens; **Dirksland** 19.00 uur ds. M. Joosse; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. A.B. van der Heiden; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. C. Sonneveld; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Gorinchem** 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 9.30 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Groningen** 10.00 uur ds. P.G. Heijkamp en 19.00

uur ds. A.J. de Waard; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 10.00 en 14.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Hoofddorp** 9.30 en 16.00 uur stud. W. van Ee; **Hoogeveen** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. W. Visscher; **Kampen** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; **Kamperland** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezelinghe** 15.00 uur ds. P.C. Vlot; **Katwijk aan Zee** 17.00 uur ds. P. Mulder; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. van Manen; **Lelystad** 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 15.30 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Middelburg-Centrum** 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelharnis** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Mijdrecht** 15.00 uur ds. H. Brons; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. D. de Wit; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Nieuwe-Tonge** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 15.30 uur ds. K. Boeder; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Nieuwerkerk** 9.30 en 15.00 uur ds. W. de Jong; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Oosterland** 10.00 en 14.30 uur stud. D. de Jong; **Oostkapelle** 9.30 uur ds. C. Harinck; **Oostvoorne** 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Oud-Beijerland** 18.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Ouddorp** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Oude-Tonge** 10.00 en 18.00

uur stud. K.L. Blok; **Oudemirdum** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 18.30 uur ds. D. de Wit; **Poortvliet** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Puttershoek** 10.00 en 15.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-Zuid** 9.30, 14.30 (Aangepaste dienst) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.00 uur ds. L. van der Kuijl en 18.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Rotterdam-Alexanderpolder** 9.30 uur ds. L. Blok en 14.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. M. Blok; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkernisse** 10.00 uur ds. H. van der Heiden; **Sprang-Capelle** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Boersma; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. J. Janse; **Tholen** 14.30 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur ds. W. Silfhout en 18.30 uur ds. B. Labee; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur (H.D.) ds. B. Labee en 16.30 uur ds. A.A. Brugge; **Vlaardinghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Wageningen** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 19.00 uur ds. W.A. Zondag; **Westkapelle** 9.30 en 14.00 uur ds. W. Mouw en 18.30 uur ds. M. Karens; **Westzaan** 10.00 en 15.30 uur ds. M.L. Dekker; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Wolphaartsdijk** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C.

van Krimpen; **Zeist** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 30 SEPTEMBER 2025

Aalburg 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Nijkerk** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oppeendoes** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Poortugaal** 19.30 uur ds. A. Schot; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 1 OKTOBER 2025

Aalst 19.30 uur ds. L. van der Kuil; **Dinteloord** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Gorinchem** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. F. Mulder; **Krabbendijke** 19.30 uur (uitzenddienst) ds. S. Maljaars; **Kruiningen** 19.30 uur ds. G. Clements; **Leerdam** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. G. Beens; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Oosterland** 19.30 uur (voor de GBS) ds. C. Hogchem; **Opheusden** 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw;

Ouddorp 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Poederoijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Ridderkerk** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenisse** 19.30 uur (Tijdrede) ds. M.T. Al-Chalabi; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Spijkenisse** 19.30 uur ds. M. Karens; **Woerden** 19.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. A.E. Brijder.

DONDERDAG 2 OKTOBER 2025

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Boskoop** 19.30 uur (Tijdrede) ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Hardinxveld-Giessendam** 19.00 uur (huw.bev.) ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 19.30 uur (voor de GBS) ds. E.J. Boudewijn; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Ridderkerk** 12.45 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser.

VRIJDAG 3 OKTOBER 2025

Ermelo 14.00 uur (huw.bev.) ds. K.

Boeder; **Kootwijkerbroek** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Meeuwen** 14.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Middelburg-Zuid** 14.15 uur (huw.bev.) ds. M. Boersma; **Rijssen-Noord** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; **Rijssen-Zuid** 13.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 4 OKTOBER 2025

Hardinxveld-Giessendam 15.00 uur (Dovendienst) ds. W.J. Karels.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

ZONDAG 28 SEPTEMBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. J. Krijgsman.

Advertenties

Pieter Heykoop
50 jaar organist

D.V. ZATERDAG 11 OKTOBER

Tevens die dag zijn 65e verjaardag
Grote Kerk Dordrecht
19.00 uur / Toegang vrij!
Samenzang & Orgel improvisaties
Meditatie: Ds. C. van Krimpen

DEZE AVOND VERSCHIJNT
HET KORAALBOEK
150 Psalmen & Enige Gezangen
in notenschrift en klavarskribo
(die avond uitsluitend particuliere verkoop)
pinpen / contant

Siloah
ZORGGROEP SIRJON

50 jaar van hart tot hart

In 2025 viert Siloah het 50-jarig bestaan. Vanuit onze christelijke overtuiging geven we niet alleen zorg, maar bouwen we aan liefdevolle verbondenheid. Dat doen wij met honderden collega's die hun hart laten spreken in het bieden van Bijbelgetrouwe zorg.

Laat uw hart spreken!
Wij vragen uw steun voor een doel dat ons na aan het hart ligt: uitbreiding van de Bijbelmethode Door Woord en Geest. Met deze methode bieden we cliënten een vertrouwde manier om met de Bijbel bezig te zijn, op hun niveau en in hun leefwereld. Uw bijdrage helpt om deze methode verder te ontwikkelen en breder beschikbaar te maken.

Geef u ook?

siloah.nl/siloah-bestaat-50-jaar

PSALMZANGAVOND**HERST. HERV. KERK LUNTEREN****D.V. VRIJDAG 3 OKTOBER 2025**

Organist: Pieter Heykoop - Aanvang: 19.30 uur

Toegang vrij! - Meditatie: Ds. A. van Voorden

Collecte: Mbuma mission Hospital

14e BETUWSE MANNENZANG**Hersteld Hervormde Kerk KESTEREN****D.V. vrijdag 17 oktober 2025**

Niet-ritmische psalmzang met

bovenstem, orgel en trompet!

Toegang uitsluitend mannen

Info: www.betuwsebovenstemgroep.nl**Wil jij écht van betekenis zijn voor****mensen met een verstandelijke****beperking?** Bij Groot Middendorp

(Kootwijkerbroek) en ons nieuwe

Gezinshuis De Ruitenbeek (Lunteren)

bieden wij mensen met een

verstandelijke beperking een veilige,

betrokken omgeving op reformatische grondslag.

GEZOCHT:**- Begeleider dagbesteding (fulltime)****- Oproepkracht / vervangend echtpaar****gezinshuis****- Vervoersvrijwilliger**

Heb jij een hart voor praktisch helpen en werken vanuit christelijke waarden? Neem contact op en ontdek hoe jij kunt bijdragen! Voor meer informatie app of bel met Jacoline op ma/di/vrij op: 06 - 34 245 238 / Meer info:

www.grootmiddendorp.nl/vacature**Project Mannenkoor Canticum****Fidei** o.l.v. Jolanda van Dam gaat

weer beginnen met repeteren voor

Eindejaarsconcert 30 december in**Rhenen.** Vanaf D.V. woensdag

24 september repeteren we 1x per

2 weken in Meteren. **Wil je meezingen**

en ben je in de leeftijd van 14-55 jaar?

Kijk dan op www.canticumfidei.nl en

meld je aan. Twijfel je nog, kijk dan ook

eens op de website. Ben je student

<18 jaar, dan betaal je de helft

van de contributie.

Groei mee met Hoeflon (Barneveld), wij zoeken talent!

Kom werken als **Officemanager, Medewerker Financiële Administratie, Machinebouwer, International Field Service Engineer** of in een andere rol. Bekijk alle vacatures op werkenbijhoeflon.com of bel naar de HR-afdeling: 0342 400 288

Puzzelt u mee?

Op 1 augustus jl. bestond KOC 45 jaar. Dit vieren we graag samen met u. Komt u ook naar één van onze opvoed-puzzel-avonden? **Van harte welkom!**

Kijk op onze website voor meer informatie over deze avonden.

Scan de QR-code of ga naar koc.nu/opvoed-puzzel-avonden

Er zijn sprekers over verschillende onderwerpen en we gaan samen in gesprek over opvoeden.

De toegang is vrij. Aanmelden via de website stellen we op prijs.

Voor alle data geldt: D.V.

VACATURE**HERHAALDE OPROEP****Bureaumanager bij het Deputaatschap voor Israël**

Het Deputaatschap voor Israël is op zoek naar een enthousiaste en ervaren Bureaumanager. Vanwege het aanstaande pensioen van onze algemeen secretaris in 2027, willen we graag tijdig een geschikte opvolger vinden. Dit betreft een fulltime functie binnen een groeiende organisatie, gevestigd in ons kantoor in Woerden.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
UITGANGSPUNT VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Wie zoeken wij?

- Iemand met affiniteit voor het werk onder het Joodse volk
- Belijdend lid van de Gereformeerde Gemeenten, ambtelijke ervaring is een pré
- Leeftijd vanaf 30 jaar
- Minimaal HBO werk- en denkniveau
- Cross-culturele ervaring en goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal, zowel mondeling als schriftelijk
- Goede communicatieve en contactuele eigenschappen. Zelfstandig, overzicht, verbindend, omgevingsbewust.
- Kunnen schakelen tussen de strategische lijnen en de operatie
- Leidinggeven in complexe situaties met een beperkt aantal personen.
- Bereidheid om te reizen

Wat ga je doen?

- Leidinggeven aan een gemotiveerd team
- Voorbereiden en uitvoeren van beleid voor het deputaatschap
- Ondersteunen werkvelden
- Uitdragen van het werk naar buiten toe
- Boegbeeld van het deputaatschap

Interesse?

Stuur dan vóór 16 oktober je sollicitatiebrief met CV naar de secretaris van het deputaatschap, **ds. M. H. Schot, Julianasingel 11, 3341 EE Hendrik-Ido-Ambacht.**

Voor telefonische informatie kun je contact opnemen met de algemeen secretaris J.J. de Jong via **0348-489929**

Of per e-mail:
jjdejong@boardforisrael.nl

Startend
of ervaren
schoolleider
gezocht!

Vanwege aanstaande pensionering zoeken wij
met ingang van schooljaar 2026-2027

een verbindende

schoolleider

0,6-1,0 fte

We zien uit naar iemand die leiding wil geven aan ons schoolteam op locatie **Rotterdam** en van harte staat voor **Bijbelgetrouw basisonderwijs**. Ervaring is mooi, maar geen vereiste. Onze cultureel diverse school kenmerkt zich door een dorps karakter met saamhorigheid en een gemoedelijke sfeer.

Stuur je sollicitatie met cv **voor 10 oktober 2025 D.V.** naar sollicitatie@petrusdatheen.nl

**Petrus
Datheenschool**
Bijbelgetrouw basisonderwijs

volledige vacature: petrusdatheen.nl

Bijeenkomst voor kinderen, jongeren en volwassenen - Tholen

Op D.V. **zaterdag 11 oktober** om **14.30 uur** vindt in Tholen een bijeenkomst plaats waarin ds. D.E. van de Kieft op eenvoudige en begrijpelijke wijze uit de Bijbel vertelt.

De bijeenkomst is speciaal bedoeld voor cliënten van De Schutse en kinderen van het speciaal onderwijs. Ook jongeren en volwassenen die elders wonen, werken of dagbesteding ontvangen zijn van harte welkom. Gezinnen en andere belangstellenden nodigen we eveneens van harte uit om de bijeenkomst bij te wonen.

Aan het einde van de bijeenkomst worden er voorin de kerk een paar eenvoudige psalmversjes gezongen.

Na afloop is er koffie, thee, sap en gelegenheid voor ontmoeting. Ook is er voor geïnteresseerden de mogelijkheid om laagdrempelig met ons in gesprek te gaan over de mogelijkheden binnen de dienstverlening van De Schutse.

Bij de uitgang zal er een collecte gehouden worden voor de onkosten.

Locatie: Gereformeerde Gemeente Tholen, Dominee G.H. Kerstenstraat 2, 4691 DS Tholen

Toegankelijkheid: Het kerkgebouw is rolstoeltoegankelijk.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door en valt onder verantwoordelijkheid van De Schutse. Het betreft geen kerkdienst.

Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | info@kroontegels.nl | kroontegels.nl

Op zoek naar **waardevol dagboek voor scholen, gezinnen en catechisanten?**
Kies voor: 'David, de man naar Gods hart', voorwoord ds. J.J. Hoogerbrug.
Slechts € 25,-, na 1 dec. € 32,50.
Nw in bkh! www.ramshoorn.nl

Niet-ritmische Psalmzangavond

D.V. zaterdag 4 oktober 2025
Grote Kerk Gorinchem

Aanvang: 19.30 uur, entree gratis
Orgel: Bart Kruithof
Meditaties: ds. M. van Kooten

Genieten van Hollandse gastvrijheid in een Duitse sfeer

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot volledige ingerichte appartementen tot 7 personen. Kom naar het mooiste plekje in het Sauerland.

Heeft u iets te vieren?
Informeert u naar de mogelijkheden

LANDHAUS
FORRA

Tel.: +49 2975228

www.landhausforra.com

Vergaderen op een sfeervolle en rustige locatie nabij Rotterdam?

Welkom in **De Veldschuur!**

Vraag vrijblijvend een offerte aan via
info@develdschuur.com of bel
06 2205 0396.

De "R" in de maand. Zorg voor een goede weerstand met **Neolife**

multi-vitaminen. Voor volwassenen en kinderen. September aanbieding!
Kommie 0634826766

www.naturalhealthproducts.nl

Toekomstig bruidspaar zoekt per febr-mrt 2026 **huurwoning/huurruimte in Rijssen**. Contact graag via 0623469050.

Zakelijke en Familie Mediation vanuit een christelijke achtergrond

Bel 0318-250105 of mail naar info@vanweelden-mediation.nl

Wij zijn gevestigd in het midden van NL.

OPEN HUIS - DV 4 oktober

T.k. grote vrijstaande woning op een perceel van 1460 m2, bj. 2003.

Mooie locatie aan de rand van de polder en dichtbij kerk en centrum.

Tentweg 137, 2821 AD Stolkwijk

Zie Funda of 06-81775212

AB

STRESSEN ONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

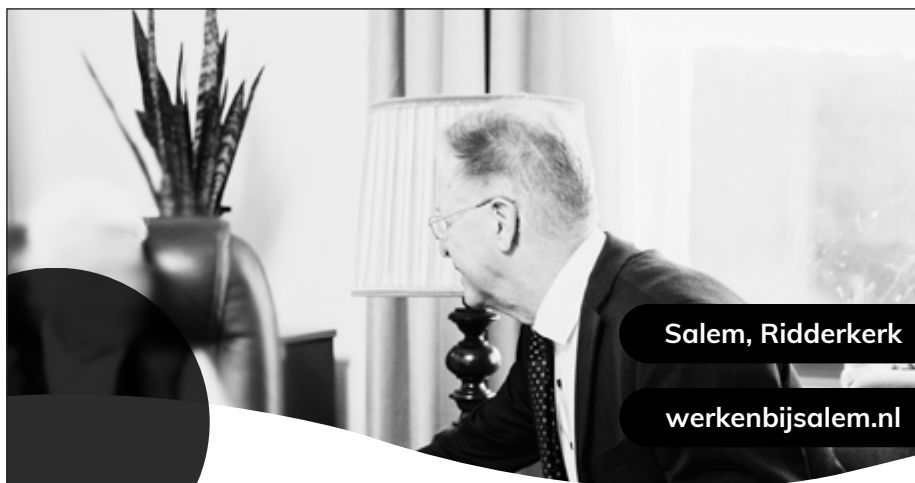
Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust? Doorbreek die cirkel met De Ontspanformule!

- ✓ Gratis online training
- ✓ Eerste stap naar rust en ontspanning

Gun jezelf die rust.
Start nu!

tel. 06-25081102

Salem, Ridderkerk

werkenbijaalem.nl

Met een warm hart voor het geestelijk welzijn van je naasten bied jij onze bewoners geestelijke verzorging en steun.

Welkom bij Salem als

GEESTELIJK VERZORGER

36 uur p/w

Interesse of meer info? Neem contact op met
Hendrik-Jan Colijn via colijn.h@salem.nl of 06 10 64 13 48.

EN DAN BEN JE
LERaar
Powered by Progressus

JEAN STERK

"In het onderwijs is het elke dag weer verrassend. Je maakt altijd wel iets mee, dat zorgt voor de mooiste verhalen."

ENDANBENJELERAAR.NL

Kom jij ook werken in het reformatisch onderwijs?

Ontdek jouw kansen en ontwikkelmogelijkheden als leraar! Jouw talent verrijkt het onderwijs.

vacature Medewerker

De Vereniging voor Zondagsrust en Zondagsheiliging is op zoek naar een medewerker. U hebt contacten met landelijke en lokale politiek, kerken en haar verenigingen, scholen en andere maatschappelijke organisaties.

De functie is nieuw en u beschikt bij voorkeur over een eigen netwerk en bouwt dat uit. U communiceert makkelijk, zowel schriftelijk als mondeling. In eerste instantie betreft het een parttimefunctie van twee dagen per week, met geleidelijke groei naar een fulltimefunctie.

We verwachten hartelijke verbondenheid met de beginselen van onze vereniging. U onderschrijft de Drie Formulieren van Enigheid, zoals vastgesteld op de Synode van Dordrecht (1618-1619), en bent belijdend lid van een van de reformatorische kerken in Nederland.

Hebt u interesse?

Neem voor meer informatie contact op met de heer L. Vogelaar, voorzitter van onze vereniging, via **0577-491790** of stuur uw sollicitatie naar lvogelaar@kliksafe.nl.

Kom genieten in onze **B&B in Elspeet**.
0613450569 | bbochtendgloren.nl

welcura

Unieke begeleiding bij autisme

ASS? Wij denken graag mee!

Welcura begeleidt, vanuit reformatorische identiteit, kinderen en (jong)volwassenen met autisme; thuis en/of in een woonvorm.

Onze groeiende teams van **AMBULANTE BEGELEIDING** hebben ruimte voor nieuwe zorgvragen!

Wij kunnen deze begeleiding bij u/jou thuis bieden in de regio's van:

- Noord-Veluwe/Staphorst
- Barneveld
- Barendrecht

Voor meer informatie: Eline Mol-Haase
via emol@welcura.nl of 06-41908475

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06-36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

DRINGEND!

Vanwege de groei van onze school en ter versterking van ons lesgevende team in de onderbouw, zoeken wij een

Groepsleerkracht

(0,6 - 1 FTE bespreekbaar)

Bijbels onderwijzen op Texel?

Meer informatie

Voor meer informatie over de vacature kun je contact opnemen met W.H. Heenck, directeur a.i.
Telefoon: 06-49409168 E-mail: directeur@bstim.nl
Voor een kennismakingsbezoek ben je van harte welkom.
Kijk op www.endanwordjeleraar.nl voor meer informatie.

Solliciteren

Voel je je aangesproken door deze advertentie?
Stuur dan je sollicitatie per e-mail naar de secretaris van het schoolbestuur:
J. Stark, E-mail: jstexel@kliksafe.nl of bel 06-12326452 bij vragen.

Hoge Kwaliteit
Lage Prijs

SCHROEFEN-SPECIALIST

BRINKMARKT
WEBWINKEL VOOR BOUW EN INDUSTRIE

HARKES
Begraffenissen

harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Leven met autisme?

TAMIM
HULPVERLENING - COACHING - TRAINING

www.tamim.nu

Vast in een Pornoverslaving?

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en neem contact op!

www.mediorah.nl

CHRISTELIJK VAKANTIEPARK CASA FAMILIA SALLAND

Heerlijk nazomeran in een comfortabele bungalow op christelijk vakantiepark Casa Familia Salland, aan de voet van de Holterberg.

U ontvangt bij aankomst een leuke attentie als u verblijft in de periode 26 september tot 24 oktober. Vul bij boeking 'attentie' in.

VakanZ
0341 264 887 / info@vakanz.nl

Boek nu:
www.vakanz.nl/casa

Te huur Veluwe: 2 pers. vak. huis in buitengeb. van Lunteren. Geheel vrij uitzicht. Nog te boeken van oktober t/m december. Voor info: 0622276906

Te huur in Breukelen; nette en ruime gezinswoning. Beschikbaar vanaf 1 november. Voor nadere informatie: 0621925188.

Zonnehove

€ 569.500,- k.k.

TE KOOP

Laatste koopwoning in woongebouw Zonnehove, Capelle aan den IJssel

Zelfstandig wonen, binnen de vertrouwde sfeer van Amandelhof

OPEN HUIS
ZATERDAG 4 OKTOBER
10.00 - 12.00 UUR
Fluiterlaan 34C, Capelle aan den IJssel

Wonen in Zonnehove
Luxe 4* kamerappartement

- Label A+++
- Royaal balkon
- Parkeerplaats in de afgesloten parkeergarage
- Zorg beschikbaar, wanneer nodig

*Graag een grote woonkamer? Dat kan, vraag naar de mogelijkheden.

keukencheque t.w.v. € 6.875,-

Bel voor een bezichtiging naar 088 - 587 00 55 • www.nieuwbouwamandelhof.nl

Eben Haëzerschool

Wie wordt onze nieuwe en bevrologende directeur?

DIRECTEUR (3-5 dagen)

Een jong en enthousiast team bouwt graag met een nieuwe directeur aan het onderwijs voor onze leerlingen.

Twee bouwcoördinatoren steunen de directeur in het leidinggeven.

De school gaat uit van de Ger. Gemeente (Waardenburg), de Ger. Gemeente in Nederland (Waardenburg) en de Oud Ger. Gemeente in Nederland (Geldermalsen).

Onze waarnemer, de heer P.A. Zevenbergen, kan u van alle gewenste informatie voorzien. Tel. 06 53 22 81 65 en/of p.zevenbergen@ehswaardenburg.nl.

Reacties graag z.s.m. en in ieder geval tot D.V. 15 oktober naar p.zevenbergen@ehswaardenburg.nl.

Meer weten of reageren? Scan de QR-code en kijk op onze website!

Eben-Haëzerschool | Notaris van Aalstweg 4, 4181 BC Waardenburg

begravenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Word teamleider in de zorgsector!

Word teamleider in de zorgsector! Ben jij een verbinder en werk je graag binnen de zorgsector?

- Min. 24 uur per week
- Locatie Kesteren

Scan de QR voor meer informatie en bekijk andere functies

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Cursussen Oudvaders

Wintertijd - leestijd

Aan de hand van vragen leest u een oudvader geheel door.

Voor meer info bezoek de website of bel 0118-583025 / 0172-532796

VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

“WAT KAN MIJN NALATENSCHAP BETEKENEN VOOR BIJZONDERE NODEN?”

Vraag de brochure aan

👉 bijzondererenoden.nl/nalaten
☎ 0348 - 489 910

bijzondere noden
handen van de kerk

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

• Tholen (en omgeving) **0166 - 69 74 38**
• Zuid-Beveland **0113 - 26 06 81**
• Schouwen-Duiveland **0111 - 21 00 02**
begrafenisverzorgingdorst.nl
(geen crematies)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

de
Verrassing
samen vakantie vieren

**Wanneer zien
we u op Texel?**

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

Werken waar liefde woont

Cedrah
Wonen · Zorg · Dienst

Ben jij een toegankelijke leidinggevende met een verbindende persoonlijkheid? Weet jij de dagelijkse zorg- en dienstverlening te vertalen naar beleid en strategie én ervoor te zorgen dat deze strategie daadwerkelijk uitvoering krijgt in de praktijk? Van harte welkom als:

Regiomanager

🕒 36 uur per week

📍 Woonzorgcentrum Amandelhof (Capelle a/d IJssel)

📍 Woonzorgcentrum Uitzicht (Vlaardingen)

Interesse? Neem contact op
met bestuurder Teunis Stoop:

✉ t.a.stoop@cedrah.nl
☎ 06 10 33 80 27

Meer info

de **SAAMBINDER**

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierderer 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:**
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door
middel van een abonnement van de Christelijke
Bibliotheek voor blinden en slechtzienden
(cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

68

De echo van de put

Als ik een put zie, wil ik altijd even over het randje kijken. Misschien jij ook wel? Even kijken of de put droog is, of dat er water in de put zit.

Soms ril ik bijna als ik in de put kijk, omdat hij zo donker en diep is. En elke keer als ik een put zie, moet ik denken aan het verhaal van die jongen. Hij ging met zijn klas op schoolreisje. Ze bezochten een echoput. De jongen riep in de put: 'Leven!' De put echode terug: 'Even!' Leven - even, leven - even!

Die woorden gingen zijn hart binnen. Vanaf dat moment begon hij de Heere te zoeken. Jaren later ging diezelfde jongen opnieuw naar de put. Hij riep: 'Leven!' En weer hoorde hij: 'Even!' Maar dit keer riep hij ook: 'Sterven!' De echo antwoordde: 'Erven!' Deze jongen had van God geleerd: dit leven duurt maar even. Maar als ik ga sterven, dan mag ik eeuwig erven!

Hij leerde wat er staat in de Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord één:

Vraag: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?

Antwoord: Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en also bewaart, dat zonder de wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet; waarom Hij mij ook door Zijn Heiligen Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt. ♦

Lezen: Psalm 130

M. Snellen-Nijsink, Veenendaal

Een dominee in de gevangenis

De nieuwe huishoudster van ds. Ledeboer

Voldaan kijkt kostersvrouw Mosterd naar de bef van de dominee die ze zojuist heeft gestreken. Ze heeft het er warm van gekregen. Dominee kan dit keer dik tevreden zijn. Hij kan zó brommen als het niet naar z'n zin is. Sinds ze zijn beffen strijkt, heeft ze het al verschillende keren opnieuw moeten doen!

Peinzend kijkt ze voor zich uit. Het jaar 1850 is voor hun gezin een jaar vol veranderingen. In januari heeft ds. Ledeboer zijn nieuwe woning gekocht aan de Dorpsstraat. Daarna heeft hij naast de pastorie een nieuw huis laten bouwen, waar zij nu met haar man en de kinderen mag wonen.

Bovendien is er in de tuin van de pastorie een grote houten schuur gebouwd, om de kerkdiensten te houden. Er staan zelfs een echte preekstoel, een lessenaar, stoelen en banken in de nieuwe kerk. O zeker, het kosterschap brengt aardig wat werk mee voor haar man. Niet alleen moeten iedere week de stoelen voor de vrouwen, en de banken voor de mannen afgestoft worden, maar ook de tuin en de boomgaard brengen veel werk met zich mee. Van de winter zal het nog drukker worden om alle stoven op tijd warm te hebben. Maar ze is toch maar wat trots, dat dominee nu juist hún gevraagd heeft om naast hem te wonen, in de kosterswoning.

Vanaf het begin van dit jaar zorgt zij voor de huishouding van ds. Ledeboer. Het werd de oude Mijntje allemaal te veel.

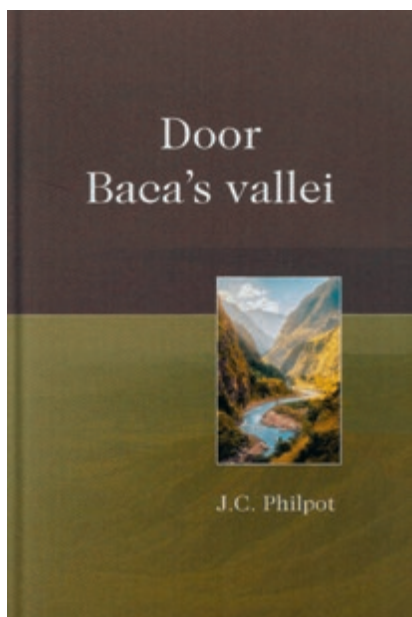
Dominee is niet altijd gemakkelijk! Daar is ze wel achter. Als hij maar dént dat een glas niet schoon is, maakt hij er meteen een opmerking over! Trouwens over het eten is hij ook niet vlug tevreden. Hij heeft al wat op haar gemopperd. Maar... hij maakt het ook altijd vlug weer goed. Gelukkig is haar eigen man niet zo kieskeurig! Voorzichtig legt ze de bef in de grote linnenkast. Zie zo, dat ligt vast klaar voor zondag. ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Bijbels dagboek

*Is het gebruik van
een dagboek wel juist?*

Gesnuffeld

Er liggen inmiddels enkele vragen rond het gebruik van een dagboek. Eén van onze lezers meent dat het gebruik van een Bijbels dagboek de plaats van de Bijbel zou verdringen. Een andere vraagsteller ervaart soms een dagboek als erg fragmentarisch, vooral als het een samengesteld boek is uit originele geschriften van een oudvader. Vooropgesteld dat hierin ruimte is voor eigen keuzes, willen we er wel iets over schrijven.

In het mooie dagboek 'Leer mij Uw paden' van ds. E. van Meer (1891-1954) lezen we als inleiding deze behartenswaardige woorden: 'De taak van een Bijbels dagboek is zeer bescheiden. Hoofdzak is immers de lezing uit de Heilige Schrift en in aansluiting daaraan mag het dagboek een enkel woord des Heeren nader toelichten. Grondig kan de toelichting niet wezen, daarvoor zijn de overdenkingen te kort (...)'. C.H. Spurgeon (1834-1892) sprak op dezelfde wijze: 'Als er geen tijd is om én onze ochtendoverdenking én het dagelijkse hoofdstuk uit de Bijbel te lezen, bidden wij ernstig dat ons boek opzij moge worden gezet, want een diepe smart zou het ons zijn, zo wij wisten, dat een enkel huisgezin om onzentwille het Woord van God minder zou lezen; het was ons in het hart om onze vrienden te leiden om de Bijbel meer dan ooit te onderzoeken, en daarom hebben wij teksten uit hoeken en gaten der Schrift gesnuffeld, opdat de nieuwsgierigheid tot het zoeken naar het verband zou aanleiding geven; inderdaad zou het een grievende teleurstelling zijn als van achteren bleek dat wij zelf medegewerkt hadden om ons eigen doel te missen, door al ware het ook slechts een ogenblik te hebben afgeleid tot het lezen van onze overdenkingen, dat aan het onderzoek der Heilige Schrift behoorde gewijd te zijn'.

Veel van onze oudere lezers (en hopelijk ook onze jonge lezers) kennen de altijd weer treffende dagboekstukjes van J.C. Philpot (1802-1869). Bijzonder de dagboeken 'Door Baca's vallei' en 'Korenaren uit de volle oogst' zijn bekend geworden. Inderdaad zijn dat wel gekozen fragmenten uit de leerredenen van deze predikant. Het staat een ieder vrij om bijvoorbeeld de tiendelige serie 'De gangen van Gods Kerk' met honderd preken te kiezen boven de selectie die in dagboekstukjes is opgenomen. Ook zijn er dagboeken die per maand een deel van Gods Woord hebben genomen of een geheel Bijbelboek voor het gehele jaar overdenken, juist om dat 'fragmentarische' wat weg te nemen.

de dagboeken 'Door Baca's vallei' en 'Korenaren uit de volle oogst' zijn bekend geworden. Inderdaad zijn dat wel gekozen fragmenten uit de leerredenen van deze predikant. Het staat een ieder vrij om bijvoorbeeld de tiendelige serie 'De gangen van Gods Kerk' met honderd preken te kiezen boven de selectie die in dagboekstukjes is opgenomen.

Ook zijn er dagboeken die per maand een deel van Gods Woord hebben genomen of een geheel Bijbelboek voor het gehele jaar overdenken, juist om dat 'fragmentarische' wat weg te nemen.

Gezegend

Nooit eerder waren er zoveel dagboeken onder handbereik als in onze dagen. Voor onze kinderen en jongeren (soms ook voor speciale doelgroepen), met grote letter voor ouderen en meestal met passende Schriftgedeelten en te zingen psalmen of vragen is er een ruime sortering. Het is overbodig om te schrijven dat een keuze wel met onderscheid moet worden gemaakt in een tijd dat er ook veel 'oppervlakkige' dagboeken op de markt komen. Bovengenoemde ds. Van Meer schrijft in de inleiding (najaar 1945): 'Het is mijn begeren om, staande op de bodem van Schrift en Belijdenis, eenvoudige gedachten voor de praktijk der Godzaligheid aan te bieden (...). Alleen de Heilige Geest vermag de Waarheid toe te passen aan het harte, Hij alleen kan de bevinding wekken. Ons evenwel is het vergund te spreken over de dingen, die op de weg van wedergeboorte en bekering aan de orde komen'.

Het gebruik van een goed dagboek in deze lijn willen we aanbevelen. Wellicht om de dag in stilte te beginnen, als handvat voor de huisgodsdienst na de avondmaaltijd of om de dag te besluiten.

Lezer(es), de Heere zegene het gebruik van al het geschrevene naast de Heilige Schrift voor onze ziel op reis naar de eeuwigheid. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.